

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

C) BERGSHANDTERINGEN.

KOMMERSKOLLEGII
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1891.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN,
1892.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Serien bytte 1867 namn till Bergshanteringen.

Föregångare:

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1835-1858.

Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bergshantering / Kungl. Kommerskollegium. – Stockholm : K. L. Beckman, 1912-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

S. 2. Tab. 2. Produktion av viktigare andra malmer än järnmalm samt av stenkol m. m. 1871-1950.

S. 3. Tab. 3. Produktion av viktigare järnmalm och tackjärn länsvis 1881-1950, 1000 ton.

S. 4-5. Tab. 4. Bergshantering 1896-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshanteringen [från äldsta tid och fram till 1915].

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

C) BERGSHANDTERINGEN.

KOMMERSKOLLEGII
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1891.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN,
1892.

Innehåll.

Table des matières.

	Sid.		Pages.
1:o Jernhandteringen:		1:o Industrie du fer:	
Malmuppföringen	6.	Production:	
Tackjernstillverkningen	12.	Minerais de fer	6.
Gjutgodstillverkningen	13.	Fonte	12.
Smältstyckes- och stångjernstillverkningen	14.	Ouvrages moulés en fonte de seconde fusion	13.
Götmets- och ståltillverkningen	16.	Massiaux et Fer en barres	14.
Jern- och stål-manfakturtillverkningen	17.	Fers et aciers fondus au foyer Bessemer, au four Siemens-Martin, et aciers divers	16.
2:o Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm, äfven- som svafvelkis: (guldmalm; silfver- och bly-malmer; kopparmalm; nickelmalm; koboltmalm; zinkmalm; manganmalm; svafvelkis)	18.	Ouvrages en fer et en acier, forgés ou laminés	17.
3:o De så kallade ädlare verken, med dervid åstadkomna tillverkningar: (guld; silfver; koppar; messing; nickel;)	22.	2:o Production de mineraux de métaux autres que le fer, ainsi que pyrite de fer: (minerais d'or, d'argent et de plomb, de cuivre, de nickel, de cobalt, de zinc, de manganèse; pyrite de fer)	18.
4:o Diverse verk och tillverkningar: (kopparhamrar och kopparvalsverk; gjutgods af annan metall än jern; bly och blymalm; zinkmalm; kobolt; brunsten; svaf- vel och svafvelsyra; kopparvitriol, jernvitriol; rödfärg; alun; blyerts; allanit; cerit; marmor; stenkol; eld- fasta leror)	24.	3:o Production d'or, d'argent, de cuivre, de laiton, de nickel	22.
Öfversigt rörande de vid bergshandteringen åren 1887— 1891 åstadkomna produkter	28.	4:o Produits divers: (cuivre battu ou laminé; ouvrages moulés en métaux autres que le fer; plomb; zinc, minerai lavé et grillé; cobalt, minerai bocardé et lavé; pyrolusite moulue; soufre; sulfate de cuivre; sulfate de fer; ocre rouge; alun; plumbagine; allanit; cérite; marbre; houille; argile réfractaire)	24.
5:o Arbetskraft: (antal arbetare använda vid bergverks- och bruksrörelsen; olycksfall bland dessa arbetare; ångmaskiner använda vid bergverks- och bruks- rörelsen)	29.	Tableau récapitulatif des produits de l'industrie miné- rale pour les années 1887—1891	28.
6:o Koncessioner å stenkolsområden, Inmutningar och Hvilostånd	32.	5:o Ouvriers employés dans les mines et les usines; accidents; machines à vapeur	29.
7:o Förändringar genom anläggning eller nedläggning af verkstäder	34.	6:o Concessions et Permissions de recherches des mines, données par l'administration, ainsi que Permissions obtenues de suspendre, pour un temps déterminé, les travaux dans les mines	32.
		7:o Autorisations d'usines accordées, et autorisations d'usines annulées	34.

Observation.

1 Krona = 100 öre = 1³⁹ Franc.

TILL KONUNGEN.

Jemlikt nådig föreskrift får Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegium härmed afgifva underdånig berättelse rörande bergshandteringen i Riket för år 1891, med redogörelse under särskilda rubriker angående de förhållanden, som utgöra föremål för denna berättelse.

1:o. **Jernhandteringen.**a) **Malmuppfördringen.**

De grufvor, ur hvilka under året jernmalm erhållits, äro till antalet 346, och hafva, enligt hvad här nedan finnes närmare angifvet, ur dem uppfördrats tillsammans 9,852,551 deciton bergmalm; hvarjemte ur malmtägrer i tvenne, likaledes uppgifna län upphentats inalles 21,501 deciton sjö- och myrmaalmer.

Gruffältens eller Grufvornas		Grufvornas antal.	Erhållen malm. Deciton.
Belägenhet.	Benämning.		
Norrbotiens län:			
Gellivara socken	Gellivara malmfält	2	1,800
	Summa för Norrbottens län	2	1,800
Gefleborgs län:			
Torsåkers socken	Nyängsgrufvan	1	84,010
	Penninggrufvan	1	20,041
	Myggbogrufvan	1	6,394
	Afzegrufvan	1	7,290
	Summa för Gefleborgs län	4	117,735
Upsala län:			
Dannemora och Films socknar	Dannemora malmfält	10	596,460
Morkarla socken	Stenringsgrufvan	1	16,510
Alunda socken	Ramhällsfältet	5	78,407
Lena socken	Salsta Nicholaigrufvan	1	15,804
	Brunna Maskingrufvan	1	30,228
	Summa för Upsala län	18	737,409
Stockholms län:			
Valö socken	Gamla Rörbergsgrufvan	1	3,300
	Vigelsbo malmfält	3	81,870
Hargs socken	Björsta grufva	1	857
Börstils socken	Jakob Edbergs grufva	1	14,460
	Skedika grufva	1	26,284
	Kohagsgrufvan	1	1,226
Häfverö socken	Herrängsfältet	6	27,689
	Summa för Stockholms län	14	155,686

Gruffältens eller Grufvornas		Grufvornas antal.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.		Deciton.	
Kopparbergs län:				
Säfsnäs socken	Sjögrufvan	1	4,625	
Svärdsjö socken	Vintjernsfältet	2	80,766	
Stora Tuna socken	Tuna Hästbergsfältet	1	14,172	
	Bagghyttegrufvan	1	31,700	
Silfbergs socken	Tallbottengrufvan	1	15,200	
	Bråfalls-hemgrufvan	1	11,030	
	Hästhagsbergsgrufvan	1	15,120	
Kopparbergs socken	Harmsarfsgrufvan	1	26,200	
	Luregrufvan	1	530	
	Nedre Rostbergsgrufvan	1	9,490	
Grangärdes socken	Östra och Vestra Ormbergsfälten	4	360,721	
	Risbergsfältet	1	35,685	
	Norra och Södra Grängesbergsfälten	13	1,690,161	
	Björnbergsfältet	5	146,976	
	Burängsbergsfältet	1	90,504	
	Illmyragrufvan	1	11,270	
	Ludvika socken	Gamla Björkgrufvan	1	3,000
Blötbergsfältet		1	20,600	
Backbergsfältet		1	15,720	
Gräsbergsfältet		4	100,625	
Vestra Malsjöbergsgrufvan		1	18,000	
Stora Gusjögrufvan		2	4,920	
Dalgrufvan		1	9,250	
Norrbärkes socken		Östanbergsfältet	2	21,000
		Nybergsfältet	4	48,830
		Mällsjöbergsfältet	2	13,300
	Kärrgrufvefältet	3	139,453	
	Holängsfältet	3	35,378	
	Flogbergsfältet	2	49,192	
	Svartbergsfältet	2	28,567	
	Ekorrfallsgrufvan	1	4,350	
	Skarviksgrufvan	1	335	
	Hemgrufvan	1	20	
Hillängsgrufvan	Hillängsgrufvan	2	20,700	
	Eldbergsgrufvan	1	2,442	
	Stora Gubbogrufvan	1	29,610	
	Långgrufvan i Bråthagen	1	30,020	

Gruffältens eller Grufvornas		Grufvornas antal.	Erhållen malm. Deciton.
Belägenhet.	Benämning.		
Söderbärkes socken	Röjdningsgrufvan	1	35,688
Sätters socken	Bispbergsfältet	1	42,882
	Kongsgrufvan	1	21,152
	Karl Axelgrufvan	1	1,121
	Broddgrufvan	1	17,136
Husby socken	Rällingsbergsgrufvan	1	82,458
Stora Skedvi socken	Bobergsgrufvan	1	270
Garpenbergs socken	Långviksfältet	3	101,195
	Pålsbenningsfältet	1	191
	Hummelbofältet	2	12,859
	Ryllshyttfältet	1	45,387
Folkärna socken	Knutsbofältet	1	660
	Summa för Kopparbergs län		88
Vestmanlands län:			
Norbergs socken	Risbergsfältet	4	153,920
	Norrbergsfältet	1	56,749
	Getbacksfältet	1	46,659
	Gamla Morbergsfältet	1	79,238
	Nya Morbergsfältet	1	48,845
	Rödbergsfältet	3	57,961
	Kallmorbergsfältet	2	88,584
	Klackbergsfältet	4	333,283
	Kolningsbergsfältet	3	171,049
	Andersbenningsfältet	1	40,075
	Riddargårdsgrufvan	1	34,000
	Prostgrufvan	1	23,260
	Tallgrufvan	1	2,700
	Johannisbergsgrufvan	1	10,561
	Stora Malmkärragrufvan	1	34,086
	Lilla Malmkärragrufvan	1	29,159
	Vestanfors socken	Andersgrufvan	1
Tallåsgrufvan		1	12,400
Mariagrufvan		1	9,612
Nordstjernegrufvan		1	3,651
Högbergsgrufvan		1	21,445
Vestra Högbergsgrufvan		1	5,989
Stortäpptsgrufvorna		2	85,445
Nedre Mattsgrufvan	1	15,213	

Gruffältens eller Grufvornas		Grufvornas antal.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.		Deciton.	
Skinskattebergs socken	Augustagrufvan	1	21,823	
	Flinthedsgrufvan	1	21,960	
	Riddarhyttfältet	3	70,610	
	Stora Stripagrufvan	1	14,205	
	Rödgrufvan N:o 1	1	24,793	
	Vestra Rödgrufvan	1	6,085	
	Skilå Blankagrufvan	1	9,515	
	Sprakabergsgrufvan	1	150	
	Högfors Långgrufvan	1	355	
	Östra Elgtorpsgrufvan	1	11,250	
	Nybergsgrufvan	1	2,930	
	Nedra Skärsjögrufvan	1	2,240	
	Norra Skärsjögrufvan	1	430	
	Gyllenhaalsgrufvan	1	7,525	
	Sundsgrufvan	1	170	
	Kullgrufvan	1	17,225	
	Främshyttegrufvan	1	13,899	
Sala socken	Östergrufvan	1	3,465	
	Jonsgrufvan	1	2,995	
Summa för Vestmanlands län		57	1,600,629	
Örebro län:				
Ljusnarsbergs socken	Stjelkbergsfältet	1	16,690	
	Barnfallsgrufvan	1	20,660	
	Norra Ställbergsfältet	1	32,360	
	Nilssonsgrufvan	1	9,007	
	Hembäcksgrufvan	1	1,167	
	Stora Barbäcksgrufvan	1	110	
	Salbobergsfältet	1	10,605	
	Svartviksfältet	7	87,544	
	Nobelgrufvan	1	3,240	
	Kristiernsfältet	1	13,217	
	Ställbergsfältet	5	128,000	
	Sköttgrufvefältet	2	164,116	
	Ramsbergs socken	Gräsbergs Långgrufvan	1	38,785
		Stråssafältet	2	76,890
Kärrgrufvefältet		1	9,600	
Håkansbodafältet		5	25,820	
	Blomgrufvan	1	3,095	

Gruffältens eller Grufvornas		Gruf- vornas antal.	Erhållen malm. Deciton.
Belägenhet.	Benämning.		
Lindes socken	Gränshyttfältet	2	16,923
	Ingelshyttfältet	3	133,720
	Stripafältet	1	281,700
	Södra Svartbergsgruvvan	1	1,500
	Grönvåldsgruvvan	1	41,140
	Nybergsgruvvan	1	6,570
	Östanbofältet	2	10,590
Grythytte socken	Högbornsfältet	5	43,850
	Sikbergsgruvvan	1	43,000
	Brunsjögruvvan	1	12,666
	Johannesbergsgruvvan	1	18,082
	Gamla Spjutsjöbergsgruvvan	1	2,360
	August Andersgruvvan	1	850
	Manåsgruvvan	1	50
Hjulsjö socken	Stora Hafsjöbergsgruvvan	1	24,450
	Lilla Hafsjöbergsgruvvan	1	1,775
	Gröndalsgruvvan	1	11,640
	Kattgruvvan	1	620
	Norra Svartjärnsbergsgruvvan	1	75
	Ånnenäsfältet	1	9,952
	Stora Slotterbergsgruvvan	1	32,000
	Qviddbergsgruvvan	1	6,210
	Rishöjdbergsgruvvan	1	58,346
	Nora socken	Klacka- och Lerbergsfältet	2
Timanshyttfältet		3	45,927
Stribergsfältet		4	434,220
Lönnåsegruvvan		1	31,370
Stora Hultagrufvan		1	973
Elgabergsgruvvan		1	44,150
Nybergsfältet		2	21,465
Fogdhyttfältet		1	14,865
Pershyttfältet		4	129,290
Bergsängsfältet		2	36,000
Östra Gyttorpsgruvvan		1	2,773
Dalkarlsbergsfältet		5	231,320
Vikersfältet		1	15,100
Hvilare- och Mogruvvefältet		1	27,360
Jernboås socken		Slotterbergsfältet	1

Gruffaltens eller Grufvornas		Grufvornas antal.	Erhållen malm.
Belägenhet.	Benämning.		Deciton.
	Rösbergsfältet	1	50,466
	Haggrufvefältet	2	25,511
	Linsgrufvefältet	6	39,016
	Summa för Örebro län	103	2,645,919
Vermlands län:			
Fernebo socken.....	Persbergs- och Yngshyttfältet	14	328,740
	Rolandsgrufvan	1	14,504
	Gåsgrufvefältet	2	8,440
	Limkämsfältet	1	1,575
	Långbansfältet	3	52,640
	Nordgrufvan	1	12,845
	Ånggrufvefältet	3	28,850
	Agegrufvefältet	3	12,805
Kroppa socken	Nykroppafältet	3	8,905
	Sundsgrufvefältet	2	33,870
Gåsborns socken	Fagerbergsgrufvan	1	44,180
	Svartkämsgrufvan	1	920
Nordmarks socken	Tabergsfältet	2	70,062
	Nordmarksfältet	3	88,815
	Fimmossefältet	1	119,170
	Snösockegrufvan	1	265
	Nordgrufvan	1	2,339
	Björnbergsgrufvan	1	175
	Summa för Vermlands län	44	829,100
Södermanlands län:			
Gåsinge socken	Skottvångsgrufvan	1	13,546
Svärta socken	Förolagrufvan	1	10,132
	Gillinge grufva	1	10,477
Sköldinge socken	Kantorps grufvor	4	120,837
	Oskarsgrufvan	2	33,566
	Skalunda och Vilhelminagrufvorna	2	8,150
Tunabergs socken	Sköppsviksgrufvan	1	1,963
	Summa för Södermanlands län	12	198,671
Östergötlands län:			
Skällviks socken	Nartorps grufvor	1	54,301
	Summa för Östergötlands län	1	54,301
Jönköpings län:			
Månsarps socken	Tabergsfältet	3	10,840
	Summa för Jönköpings län	3	10,840
	Summa för hela riket	346	9,852,551

Förutom nu angifna grufvor, ur hvilka jernmalm erhållits, hafva såsom arbetade uppgifvits jemväl 189 andra jernmalmsgrufvor, ur hvilka malm icke erhållits.

Sjö- och Myrmalmer.		Erhållen malm.
		Deciton.
Jönköpings län		13,398
Kronobergs län		8,103
Summa		21,501

b) Tackjernstillverkningen.

Under året hafva, såsom nedanstående *tab. A* närmare utvisar, varit begagnade 155 masugnar. Blåsningstiden har utgjort 40,098 dygn 16 timmar, och tillverkningsmängden har uppgått till 4,909,126 deciton, hvaraf 42,331 deciton *gjutgods, åstadkommet direkt ur masugnarna.*

Tab. A.

Tackjernstillverkningen 1891.

L ä n.	Antal begagnade masugnar.	Blåsningstid.		Uppgifven tillverkning.		
		Dygn.	Tim- mar.	Tackjern.	Gjutgods.	Summa.
				Deciton.	Deciton.	Deciton.
Vesterbottens län	1	55	—	5,196	—	5,196
Vesternorrlands län	2	594	—	89,286	355	89,641
Gefleborgs län	17	4,778	18	632,006	2,935	634,941
Upsala län	6	1,816	—	226,305	4,508	230,813
Stockholms län	2	463	—	43,987	154	44,141
Kopparbergs län	34	8,740	20	1,321,336	4,983	1,326,319
Vestmanlands län	14	3,856	—	397,048	4,505	401,553
Örebro län	44	11,630	7	1,284,486	14,706	1,299,192
Vermlands län	22	6,043	19	649,158	4,787	653,945
Södermanlands län	2	313	—	17,402	—	17,402
Östergötlands län	4	869	12	120,239	3,636	123,875
Kalmar län	3	695	—	70,409	1,208	71,617
Jönköpings län	4	243	12	9,937	554	10,491
Summa	155	40,098	16	4,866,795	42,331	4,909,126

Medeltillverkningen per masugn utgjorde under året 31,671·78 deciton, medelblåsningstiden 259 dygn och medeldygnstillverkningen 122·43 deciton; motsvarande medeltal under år 1890 voro respektive 29,617·02 deciton, 246 dygn och 120·37 deciton.

c) Gjutgodstillverkningen.

Tillverkning af gjutgods, astalkkommet genom tackjerns omsmältning har, såsom af tab. B inhemtas, uppgifvits från verkstäder till ett antal af 133. Af dessa hafva 88 varit sådana, hvilka blifvit hos Bergsöfverstyrelsen anmälda, antingen som gjuteri eller ock såsom afsedda för andra grenar af jernhandteringen, men vid hvilka derjemte gjuterirörelse egt rum. De öfriga verken hafva varit sådana, hvilkas anläggning anmälts hos Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eller hos Magistrater.

Tab. B. Tillverkning af gjutgods genom tackjerns omsmältning 1891.

L ä n.	Begagnade verk, anmälda hos Bergsöfverstyrelsen.		Begagnade verk, anmälda hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eller hos Magistrater.		S u m m a.		
	Antal.	Uppgifven tillverkning.	Antal.	Uppgifven tillverkning.	Antal verk.	Uppgifven tillverkning.	
		Deciton.		Deciton.		Deciton.	
Vesterbottens län.....	1	882	—	—	1	882	
Vesternorrlands län	4	4,330	—	—	4	4,330	
Gefleborgs län	5	28,724	4	17,163	9	45,887	
Upsala län	2	4,784	1	596	3	5,380	
Stockholms stad	1	6,735	4	28,655	5	35,390	
Stockholms län	1	1,896	2	1,255	3	3,151	
Kopparbergs län	8	25,842	—	—	8	25,842	
Vestmanlands län	7	21,940	2	4,300	9	26,240	
Örebro län	7	10,814	1	633	8	11,447	
Skaraborgs län	1	2,535	3	4,512	4	7,047	
Vermlands län	9	19,030	3	5,684	12	24,714	
Elfsborgs län	1	390	2	730	3	1,120	
Göteborgs och Bohus län.....	3	9,615	4	4,613	7	14,228	
Södermanlands län.....	4	16,926	5	12,149	9	29,075	
Östergötlands län	5	18,987	2	1,600	7	20,587	
Kalmar län	7	15,609	1	5	8	15,614	
Jönköpings län	8	46,581	1	380	9	46,961	
Kronobergs län	7	6,615	1	321	8	6,936	
Gotlands län	—	—	1	600	1	600	
Blekinge län	3	6,540	1	500	4	7,040	
Kristianstads län	1	1,954	1	980	2	2,934	
Malmöhus län	3	17,861	5	19,980	8	37,841	
Hallands län.....	—	—	1	1,901	1	1,901	
	Summa	88	268,590	45	106,557	133	375,147

Hela den uppgifna tillverkningen jerngjutgods utgjorde år 1891:

Gjutgods direkt ur masugnarne.....	42,331	deciton,
» efter tackjerns omsmältning.....	375,147	»
» af Bessemermetall	937	»
» af Martinmetall.....	13,446	»
» af Uchatimetall.....	40	»
	Summa	431,901 deciton.

Förutom här ofvan i tab. B upptagna verkstäder finnas hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eller hos Magistrater anmälda ett ej obetydligt antal gjuterier och mekaniska verkstäder, hvilka icke lemnat uppgifter om quantiteten vid dem tillverkad gjutgoods, utan endast om tillverkningsvärdet (se berättelsen rörande Fabriker och Manufakturver).

d) Smältstyckes- och Stångjärnstillverkningen.

Under året hafva smältstycken tillverkats vid 94 verk till belopp af 2,246,512 deciton samt stångjärn framställt vid 139 verk med 401 härdar och ugnar och till belopp af 2,804,303 deciton, enligt hvad i nedanstående tab. C närmare angifves:

Tab. C. Smältstyckes- och stångjärnstillverkningen 1891.

L ä n.	Smältstycken.		Stångjärn.		
	Begagnade verk.	Uppgifven tillverkning.	Begagnade verk.		Uppgifven tillverkning.
	Antal.	Deciton.	verk.	härdar och ugnar.	Deciton.
			A n t a l.		
Norrbottens län	—	—	1	1	103
Vesterbottens län	1	2,883	2	5	2,149
Vesternorrlands län	2	14,584	5	10	3,386
Gefleborgs län	9	195,704	16	37	388,813
Upsala län	10	164,655	9	39	141,653
Stockholms län	2	24,948	4	12	12,571
Kopparbergs län	16	372,720	13	31	523,490
Vestmanlands län	13	¹⁾ 398,182	13	54	380,815
Örebro län	16	528,364	22	101	552,904
Skaraborgs län	—	—	3	3	2,506
Vermlands län	11	272,348	13	38	445,425
Elfsborgs län	—	—	1	1	13,000
Södermanlands län	1	31,632	4	4	4,149
Östergötlands län	8	164,013	16	41	234,294
Kalmar län	3	65,782	4	10	55,807
Jönköpings län	1	153	7	8	6,207
Kronobergs län	—	—	5	5	1,959
Blekinge län	1	10,544	1	1	35,072
Summa	94	2,246,512	139	401	2,804,303

¹⁾ Deraf 14,356 deciton puddelstycken.

Af förestående 94 verk, vid hvilka tillverkning af smältstycken förekommit, hafva 26 verk med 88 härdar varit använda *endast* för framställande af sistnämnda produkt, hvaraf vid dessa verk åstadkommits en sammanräknad tillverkning af 504,647 deciton, som, enligt uppgift, till större delen uträckts eller utvalsats vid andra bruk, försedda med hammar- eller valsverk.

För åstadkommande af de i tab. C angifna produkter hafva sålunda användts 165 verk med tillsammans, enligt uppgift, 489 härdar och ugnar.

Af den i tab. C angifna summan *stångjern*, 2,804,303 deciton, hafva, enligt hvad anmaldt blifvit, 857,406 deciton tillverkats af *götmetall*, nämligen:

	Af Uchatii-	Af Bessemer-	Af Martin-	Summa.
	metall.	metall.	metall.	Deciton.
	Deciton.	Deciton.	Deciton.	Deciton.
Gefleborgs län	—	254,272	—	254,272
Upsala län	—	—	2,807	2,807
Kopparbergs län	3,200	125,872	85,791	214,863
Vestmanlands län	—	—	15,329	15,329
Örebro län	—	—	65,666	65,666
Vermlands län	—	94,417	141,756	236,173
Elfsborgs län	—	—	13,000	13,000
Östergötlands län	—	—	26,880	26,880
Kalmar län	—	—	2,963	2,963
Blekinge län	—	—	25,453	25,453
Summa	3,200	474,561	379,645	857,406

samt 1,946,897 deciton af *härdfärskadt jern* enligt följande metoder, nämligen:

	Vallon.			Franche comté.			Puddel.			Lancashire.			Summa.
	Begagnade		Deciton.	Begagnade		Deciton.	Begagnade		Deciton.	Begagnade		Deciton.	Deciton.
	verk.	härddar		verk.	härddar		verk.	ugnar.		verk.	härddar.		
Norrbottnens län	—	—	—	1	1	103	—	—	—	—	—	—	103
Vesterbottnens län	—	—	—	1	2	1,635	—	—	—	1	3	514	2,149
Vesternorrlands län	—	—	—	4	5	2,496	—	—	—	1	5	890	3,386
Gefleborgs län	2	7	17,538	5	5	6,369	—	—	—	8	25	110,634	134,541
Upsala län	5	13	45,851	—	—	—	—	—	—	6	26	92,995	138,846
Stockholms län	3	9	11,649	—	—	—	—	—	—	1	3	922	12,571
Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	31	308,627	308,627
Vestmanlands län	—	—	—	2	4	6,220	1	3	2,092	9	47	357,174	365,486
Örebro län	—	—	—	9	9	10,144	—	—	—	14	91	477,094	487,238
Skaraborgs län	—	—	—	3	3	2,506	—	—	—	—	—	—	2,506
Vermlands län	—	—	—	3	5	5,258	—	—	—	8	17	203,994	209,252
Södermanlands län	—	—	—	3	4	3,970	—	—	—	1	—	179	4,149
Östergötlands län	—	—	—	7	7	5,070	1	1	3,763	8	32	198,581	207,414
Kalmar län	—	—	—	1	1	284	—	—	—	3	9	52,560	52,844
Jönköpings län	—	—	—	7	8	5,909	—	—	—	1	1	298	6,207
Kronobergs län	—	—	—	5	5	1,959	—	—	—	—	—	—	1,959
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	1	1	5,624	1	1	3,995	9,619
Summa	10	29	75,038	51	59	51,923	3	5	11,479	71	292	1,808,457	1,946,897

e) Götmetalls- och Ståltillverkningen.

Då uppgift icke kunnat erhållas om, huru mycket af de vid bessemer- och martinverken framställda produkter bort hänföras till stål och huru mycket till mjukt jern, har i nedanstående *tab. D* upptagits dels hela den vid sagda slags verk åstadkomna tillverkning af götmetall, dels ock stål, framställt enligt andra metoder än bessemer- och martinmetoderna.

Tab. D.

Götmetalls- och Ståltillverkningen 1891.

L ä n.	Bessemer-metall.		Martin-metall.		Brännstål och Garfstål.		Gjutstål och stål andra slag.	
	Antal begagnade verk.	Deciton.	Antal begagnade verk.	Deciton.	Antal begagnade verk.	Deciton.	Antal begagnade verk.	Deciton.
Gefleborgs län	4	320,823	—	—	—	—	—	—
Upsala län	—	—	1	15,629	1	1,439	1	2,178
Kopparbergs län	4	357,284	2	269,630	1	150	1	4,830
Vestmanlands län.....	1	38,183	4	100,573	1	330	1	1) 65
Örebro län	2	83,468	4	143,332	—	—	—	—
Vermlands län	4	130,094	5	120,739	1	6,332	—	—
Elfsborgs län	—	—	1	13,775	1	600	—	—
Östergötlands län	—	—	3	89,084	—	—	—	—
Kalmar län	—	—	1	6,519	—	—	—	—
Blekinge län	—	—	1	22,691	—	—	—	—
Summa	15	929,852	22	781,972	5	8,851	3	7,073

1) Puddelstål.

Af här ofvan angifna quantitet bessemermetall hafva 937 deciton varit bessemergjutgoods, och af ofvan uppgifna quantitet martinmetall hafva 13,446 deciton varit martingjutgoods förutom en del sådant gjutgoods, som tillverkats vid ett verk i Örebro län och hvarom uppgift icke kunnat erhållas.

I de här upptagna quantiteterna bessemer- och martinmetall ingår det material, som anmälts vara använt för det å sidan 15 angifna belopp stångjern, tillverkad af götmetall.

f) Jern- och Stålmanufaktur tillverkningen.

För tillverkning af jern och stålmanufaktur hafva under år 1891 varit begagnade 145 verk, och är den vid dessa verk åstadkomna tillverkningen uppgifven till ett sammanräknadt belopp af 724,384 deciton 37 kg., enligt hvad nedanstående tab. E närmare utvisar.

Tab. E.

Jern- och stålmanufaktur tillverkningen 1891.

L ä n.	Antal begagnade verk.	Uppgifven tillverkning.					Summa.
		Plåt.	Spik.	Jernvägsskenor.	Redskapssmide.	Diverse annan manufaktur.	
D e c i t o n .							
Norrbottnens län	2	—	208·90	—	37·50	—	246·40
Vesterbottnens län	2	—	—	—	3·44	377·50	380·94
Vesternorrlands län	12	—	32·63	—	172·88	5,795·95	6,001·46
Gefleborgs län	5	—	—	—	¹⁾ 34,205·07	²⁾ 19,711·39	³⁾ 53,916·46
Upsala län	2	—	—	—	—	⁴⁾ 1,099·83	1,099·83
Stockholms län	1	—	—	—	—	120·00	120·00
Kopparbergs län	8	119,768·64	⁵⁾ 6,249·63	75,916·84	⁶⁾ 1,020·45	⁷⁾ 14,479·52	⁸⁾ 217,435·08
Vestmanlands län	8	18,408·94	26·60	—	⁹⁾ 513·73	¹⁰⁾ 33,396·93	52,346·20
Örebro län	15	32,965·07	¹¹⁾ 30,264·85	—	1,929·73	¹²⁾ 13,198·71	78,358·36
Skaraborgs län	2	—	—	—	40·01	130·29	170·30
Vermlands län	17	—	¹³⁾ 7,790·47	—	2,650·08	¹⁴⁾ 42,568·89	¹⁵⁾ 53,009·44
Elfsborgs län	4	4,500·00	¹⁶⁾ 2,277·60	—	—	8,415·41	15,193·01
Göteborgs och Bohus län	3	—	—	—	—	2,575·11	2,575·11
Södermanlands län	5	25,164·35	7,565·17	—	¹⁷⁾ 71·32	3,057·73	35,858·46
Östergötlands län	17	52,164·01	¹⁸⁾ 23,386·85	—	¹⁹⁾ 3,892·16	14,027·88	93,470·90
Kalmar län	8	—	²⁰⁾ 18,073·05	—	2,338·69	²¹⁾ 27,273·45	47,685·19
Jönköpings län	13	27·30	61·45	—	²²⁾ 4,627·86	4,761·27	9,477·78
Kronobergs län	13	—	40·38	—	265·97	366·41	672·76
Blekinge län	5	12,313·00	²³⁾ 18,199·00	—	—	7,850·18	38,362·18
Kristianstads län	1	—	—	—	—	3,825·00	3,825·00
Malmöhus län	2	—	—	—	—	14,179·51	14,179·51
Summa	145	265,311·11	114,176·58	75,916·84	51,768·89	217,210·95	724,384·37

¹⁾ Deraf 2,890·29 deciton bergbarr, 7,581·61 dt. hästskor, 17,111·78 dt. maskindelar m. m. samt 2,752·83 dt. knipphammare.

²⁾ Deraf 14,908·81 dt. tråd och stålband samt 1,020 dt. ketting.

³⁾ Deraf 49,027·90 dt. af bessemermetall och 4,888·56 dt. af härdfärskadtt jern.

⁴⁾ Deraf 47·83 dt. ankare och grofsmide samt 1,052 dt. vagnsfjedrar.

⁵⁾ Deraf 5,869·31 dt. hästskosöm.

⁶⁾ Deraf 830·45 dt. liar.

⁷⁾ Deraf 9,236·87 dt. skarffjern.

⁸⁾ Deraf 128,741·16 dt. af bessemermetall, 1,797·27 dt. af härdfärskadtt jern, 190 dt. af Uchatistål samt 86,706·65 dt. af martinmetall.

⁹⁾ Sägblad.

¹⁰⁾ Deraf 3,741·44 dt. maskinsmide och maskingods, 2,437·34 dt. tråd, 1,974·75 dt. jerntrådslinor, 10,783·81 dt. jernvägshjul, samt 3,680·87 dt. ketting.

Kommerskollegii berättelse om bergshandlingen år 1891.

¹¹⁾ Deraf 2,387·18 dt. hästskosöm.

¹²⁾ Deraf 4,343·42 dt. dragen tråd och jerntrådslinor, 962 dt. ketting, 593 dt. kanoner och lavetter samt 388·35 dt. projektiler.

¹³⁾ Deraf 6,714·74 dt. hästskosöm.

¹⁴⁾ Deraf 2,054 dt. skrufvar och bultar samt 18,504·29 dt. tråd och linor.

¹⁵⁾ Derjemte vid ett verk ett ej uppgifvet belopp till värdet af 214,281 kronor.

¹⁶⁾ Söm och brodd.

¹⁷⁾ Deraf 35 dt. sägblad.

¹⁸⁾ Deraf 203·11 dt. rälspik och 6,661·93 dt. klippspik.

¹⁹⁾ Deraf 898·72 dt. yxor.

²⁰⁾ Deraf 17,976·22 dt. trådspik och stift samt 44·46 dt. rälspik.

²¹⁾ Deraf 3,001·84 dt. ketting och 23,753·31 dt. tråd.

²²⁾ Deraf 1,669·40 dt. plogar.

²³⁾ Deraf 6,000 dt. maskinspik och akostift.

2:o. **Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm, äfvensom svafvelkis.**

Utur de för vinnande af annan malm än jernmalm och för erhållande af svafvelkis arbetade grufvor hafva under året uppfodrats:

Slag af malm.	Gruffältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.
	Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Deciton.
Guld- och Guldmalm: = (ur 30 grufvor) 26,800 deciton.	Kopparbergs län:			
	Falu stad	Stora Kopparbergs grufva	1	22,000
		S:a för Kopparbergs län	1	22,000
	Jönköpings län:			
	Ökna socken	Ådelforsfältet.....	29	4,800
	Alsheda socken			
		S:a för Jönköpings län	29	4,800
	Summa för hela riket	30	26,800	
Silfver- och Blymalmer: = (ur 34 grufvor) 150,443 deciton.	Norrbottens län:			
	Arjeplogs socken	Nasafjälls malmfält.....	2	1) 600
		S:a för Norrbottens län	2	600
	Kopparbergs län:			
	Åls socken	Enmyregruftan	1	70
	Garpenbergs socken	Ryllshyttekompanigrufva ...	1	89
	Norrbärkes socken.....	Stollbergets grufva	1	63
		S:a för Kopparbergs län	3	222
	Vestmanlands län:			
	Sala stad.....	Sala Storgrufta	1	63,539
	Norbergs socken.....	Kallmora silfvergrufva.....	1	50,164
		Nya Månsgrufvan.....	1	
	S:a för Vestmanlands län	3	113,703	

1) Blandad bly- och zinkmalm.

Slag af malm.	Gruffältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm. Deciton.
	Belägenhet.	Benämning.		
	Örebro län:			
	Ljusnarsbergs socken	Ljusnarsbergsfältet	1	88
		Kafveltorpsfältet	4	8,860
	Hellefors socken	Silfvergrufvefältet	4	8,968
	Hammars och Lerbäcks sr	Åmmebergsfältet	14	17,420
	Lerbäcks socken	Isåsafältet	2	282
		S:a för Örebro län	25	35,618
	Vermlands län:			
	Fernebo socken	Dressfallsgrufvan	1	300
		S:a för Vermlands län	1	300
		Summa för hela riket	34	150,443
Kopparmalm: = (ur 17 grufvor) 218,828 deciton.	Kopparbergs län:			
	Falu stad	Stora Kopparbergs grufva	1	130,450
	Grangärdes socken	Långfallsgrufvan	1	1,210
	Kopparbergs socken	Skyttgrufvan	1	2,000
	Garpenbergs socken	Ryllshyttekompanigrufva	1	166
		S:a för Kopparbergs län	4	133,826
	Vestmanlands län:			
	Norbergs socken	Stripås koppargrufva	1	6,359
		S:a för Vestmanlands län	1	6,359
	Södermanlands län:			
	Tunabergs socken	De Beschiska grufvan	1	¹⁾ 468
		S:a för Södermanlands län	1	468
	Örebro län:			
	Ljusnarsbergs socken	Ljusnarsbergsfältet	2	4,053
		Kafveltorpsfältet	5	9,710
	Nora socken	Östra Rågreksgrufvan	1	15
		S:a för Örebro län	8	13,778
	Östergötlands län:			
	Värna socken	Bersbofältet	2	6,357
		Steffenburgsfältet	1	58,040
		S:a för Östergötlands län	3	64,397
		Summa för hela riket	17	218,828

¹⁾ Malmen innehåller äfven kobolt.

Slag af malm.	Gruffältens eller Grufvornas		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.
	Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Deciton.
Nickelmalm: = (ur 1 grufva) 4,834 deciton.	Östergötlands län:			
	Skedevi socken	Ruda Haggrufvan	1	4,834
		S:a för Östergötlands län	1	4,834
		Summa för hela riket	1	4,834
Koboltmalm: = (ur 2 grufvor) 2,436 deciton.	Kalmar län:			
	Gladhammars socken	Gladhammarsfältet	2	2,436
		S:a för Kalmar län	2	2,436
		Summa för hela riket	2	2,436
Zinkmalm: = (ur 45 grufvor) 615,914 deciton.	Norrbottens län:			
	Arjeplogs socken	Nasafjälls malmfält	1 ¹⁾	1 ¹⁾
		S:a för Norrbottens län	1 ¹⁾	1 ¹⁾
	Kopparbergs län:			
	Kopparbergs socken	Urfjällsgrufvan	1	250
		Skyttgrufvan	1	20,500
	Grangärdes socken	Långfallsgrufvan	1	77,110
	Norrbärkes socken	Stollbergets grufva	4	24,101
	Stora Schedvi socken	Storgubbgrufvan	1	2,500
	Garpenbergs socken	Ryllshyttekompanigrufva	1	32,484
		S:a för Kopparbergs län	9	156,945
	Upsala län:			
	Dannemora socken	Dannemora svafvelgrufva	1	5,140
		S:a för Upsala län	1	5,140
	Örebro län:			
	Ljusnarsbergs socken	Kafveltorpsfältet	5	2,543
	Hällefors socken	Silfvergrufvefältet	1	200
	Nora socken	Östra Rågreksgrufvan	1	40
	Lerbäckes socken	Isásafältet	3	27,261
		Jakobsgrufvan m. fl.	4	40
	Vasagrufvan	1	600	

1) Se under silfver- och blymalmer.

Slag af malm.	Gruffaltens eller Grufvornas		Arbetade grufvor. Antal.	Erhållen malm. Deciton.
	Belägenhet.	Benämning.		
	Hammars och Lerbäcks s:r			
	Östergötlands län:	Åmnebergsfältet	18	423,140
	Godegårds socken			
	Regna socken	Kärr- och Ängsgrufvorna	2	5
		S:a för Örebro och Östergötlands län	35	453,829
		Summa för hela riket	45	615,914
Manganmalm: = (ur 9 grufvor) 90,797 deciton.	Skaraborgs län:			
	Udenäs socken	Böhlets grufvefält	1	16,249
		S:a för Skaraborgs län	1	16,249
	Vermlands län:			
	Fernebo socken	Långbans grufvefält	2	30,240
	Nordmarks socken	Jakobsbergsgrufvan	1	2,000
		S:a för Vermlands län	3	32,240
	Jönköpings län:			
	Ödestugu och Rogberga s:r	Hohults grufvor	2	2,750
		Spexeryds grufvor	3	39,558
		S:a för Jönköpings län	5	42,308
		Summa för hela riket	9	90,797
Svafvelkis: = (ur 1 grufva) 16,590 deciton.	Kopparbergs län:			
	Falu stad	Stora Kopparbergs grufva	1	16,590
		S:a för Kopparbergs län	1	16,590
		Summa för hela riket	1	16,590

3:o. De så kallade ädlare verken med dervid åstadkomna tillverkningar.

Guld.

Vid *Konung Gustaf III:s silfververk* i Falun hafva erhållits 107 kilogram 200 gram guld.

Vid *Kafveltorps blyhytta* i Örebro län hafva genom extraktion ur guldhaltigt silfver erhållits 1 kilogram 180² gram guld.

Vid *Ädelfors grufvor* i Jönköpings län hafva genom stampning och vaskning erhållits 1 kilogram 200 gram guld.

Tillsammans hafva alltså i hela riket frambragts 109 kilogram 580² gram guld.

Silfver.

Vid *Konung Gustaf III:s silfververk* i Falun hafva erhållits 302 kilogram 700 gram silfver.

Ur *Sala Storgrufva* hafva uppfodrads 181,438 deciton berg, som gifvit 49,012 deciton vaskmalm, motsvarande 27 % af uppfodrads berg, 12,387 deciton s. k. sylta, motsvarande 6⁸ % af uppfodrads berg, och 2,140 deciton stufmalm, motsvarande 1² % af uppfodrads berg.

Vid anrikningsverket hafva under året anrikats 34,249 deciton vaskmalm, som lemnat 2,850 deciton slig, innehållande 0⁰⁹⁴ % silfver och 14⁰⁷ % bly.

Vid Sala hytta hafva af 11,080 deciton malm erhållits 2,927 kilogram 475 gram finsilfver, hvarjente verkbley, hvilket såsom sådant försålts, innehållit 33 kilogram 955 gram finsilfver.

Uti de båda extraktionsverken vid gamla hyttan och vid grufvan hafva behandlats respektive 499,070 och 163,646 deciton after eller affall från de gamla vaskverken. De dervid erhållna fällprodukterna hafva innehållit vid förra verket 1,412 kilogram 950 gram och vid det senare verket 711 kilogram 209 gram silfver.

Vid *Kafvelstorps hytta* i Örebro län hafva genom extraktion af silfver ur verkbley erhållits 191 kilogram 217 gram finsilfver.

Vid *Åtvidabergs kopparverk* i Östergötlands län hafva erhållits i fällprodukter 123 kilogram 740 gram gyldiskt silfver.

Vid *Helsingborgs kopparextraktionsverk* hafva erhållits 78 kilogram 900 gram finsilfver.

Tillverkningen af silfver inom riket har sålunda utgjort: finsilfver 3,500 kilogram 292 gram samt silfver i fällprodukter 2,247 kilogram 899 gram, hvaraf 123 kilogram 740 gram varit gyldiskt.

Koppar.

Vid *Stora Kopparberget* i Kopparbergs län hafva uppfodrads 587,150 deciton berg, af hvilken kvantitet erhållits i förestående tabell för denna grufva angifna 130,450 deciton kopparmalm, 16,590 deciton

svafvelkis och 22,000 deciton guldförande quartz. Koppartillverkningen, som grundats uteslutande på lakning och utfällning, har under året uppgått till 2,712 deciton 38 kilogram raffinerad koppar, hvarjemte vid Falu metalextraktionsverk producerats 149 deciton 89 kilogram cementkoppar och 5 kilogram kopparoxid.

Vid *Kafreltorps kopparverk* i Örebro län hafva ästadkommits 669 deciton 25 kilogram råkoppar, som efter garning lemnat 580 deciton garkoppar.

Vid *Åtridabergs kopparverk* i Östergötlands län hafva genom extraktion på våta vägen behandlats 73,460 deciton malm; den härvid vunna kopparn har utgjort 1,748 deciton 76 kilogram. Derjemte hafva af inköpt cementkoppar tillverkats 286 deciton 50 kilogram koppar samt af inköpt skrot 104 deciton 25 kilogram, så att hela tillverkningen utgjort 2,139 deciton 51 kilogram raffinerad koppar.

Vid *Helsingborgs kopparextraktionsverk* hafva tillverkats 1,060 deciton cementkoppar.

Enligt hvad nu blifvit omförmäldt, är koppartillverkningen i riket under året att upptaga till 5,431 deciton 89 kilogram gar- och raffinadkoppar, 1,209 deciton 89 kilogram cementkoppar samt 5 kilogram kopparoxid.

Messing.

Tillverkningen här af har uppgifvits sålunda:

	Deciton. Kilogram.	
Vid <i>Skultuna messingsbruk</i> i Skultuna socken och Westmanlands län (plåt, tråd, skeppsmetall, tuber o. s. v.).....	1,906.	3.
» <i>Torpshammars manufakturverk</i> i Norbergs socken och Westmanlands län (vigter och diverse annan manufaktur)	78.	80.
» <i>Gusums messingsbruk</i> i Ringarums socken och Östergötlands län	1,025.	70.
	<u>Summa</u>	<u>3,010. 53.</u>

Nickel.

Vid *Klefva nickelverk* i Alsheda socken och Jönköpings län hafva under året tillverkats 246 deciton 44 kilogram koncentrationssten, hvartill användts 3,706 deciton 88 kilogram vändrostad skärsten. Af förenämnda quantitet koncentrationssten erhöles 143 deciton 76 kilogram garad sten, som lemnat 120 deciton pulvernichel af cirka 68 % nickelhalt.

4:o. **Diverse verk och tillverkningar.****Kopparhamrar och kopparvalsverk.**

Tillverkningen vid dessa verk har uppgifvits till:

	Deciton.	Kilogram.
Vid <i>Skultuna messingsbruk</i> i Vestmanlands län.....	2,609.	92.
» <i>Johannisfors manufakturverk</i> i Stockholms län.....	22.	58.
» <i>Granefors</i> i Blekinge län.....	449.	94.
Summa	3,082.	44.

Gjutgods af annan metall än jern.

Tillverkningen af sådant uppgifves till:

	Deciton.	Kilogram.
Vid <i>Jerfsö och Mohög</i> i Vesternorrlands län.....	17.	97.
» <i>Stora Kopparberget</i> i Kopparbergs län.....	94.	89.
» <i>Arboga mekaniska verkstad</i>	64.	76.
» <i>Finshyttan</i> i Vermlands län.....	21.	31.
» <i>Bückefors</i> i Elfsborgs län.....	18.	—
» <i>Jonsered</i> i Göteborgs och Bohus län.....	9.	72.
» <i>Göteborgs mekaniska verkstad</i>	167.	32.
» <i>Motala mekaniska verkstad</i> i Östergötlands län.....	796.	21.
» <i>Mekaniska verkstaden i Vulcan</i> i Norrköping.....	80.	37.
» <i>Oskarshamns mekaniska verkstad</i>	64.	75.
» <i>Bruzaholms gjuteri</i> i Jönköpings län.....	11.	50.
» <i>Olofströms gjuteri</i> i Blekinge län.....	9.	99.
» <i>Ystads gjuteri</i>	18.	50.
» <i>Kristianstads gjuteri</i>	60.	—
Summa	1,435.	29.

Bly och Blymalm.

Vid *Sala silfververk* hafva tillverkats 542 deciton 26 kilogram friskbly samt 103 deciton 71 kilogram antimonbly, hvarjemte 309 deciton 28 kilogram verkbley försålts som sådant. Dessutom hafva vid silfververket framstälts 210 deciton 25 kilogram silfverglitt (blyglete).

Ur *Kallmora silfvergrufva* i Vestmanlands län hafva uppfordrats 90,837 deciton berg, som gifvit 11,735 deciton 1:a malm med 50—60 % blyhalt, 8,073 deciton 2:a malm med 40—50 % blyhalt, 7,812

deciton mellannalm med 30—40 % blyhalt samt 22,544 deciton vaskmalm med 15—25 % blyhalt. Silfverhalten varierar från 15 till 30 gram på 100 kilogram. Malmen har såsom sådan försålts.

Vid *Kajreltorps blyhytta* i Örebro län hafva under året framstälts 3,694 deciton 46 kilogram verkbley och genom raffineri af 2,752 deciton 31 kilogram verkbley hafva erhållits 2,344 deciton 73 kilogram raffinadbley.

Af den vid *Ämmebergsfältet* i Hammars och Lerbäckes socknar af Örebro län vunnna blymalmen, 17,420 deciton, hafva 260 deciton varit utsofrad stufvbleymalm och 17,160 deciton fattig blymalm, hvilken senare anrikats och gifvit, tillsammans med vid anrikning af den något blyhaltiga, fattiga zinkmalmen erhållen blymalm, koncentrerad blyglansmalm, uppgående till 4,070 deciton. Hela beloppet sålunda erhållen blyglansmalm har alltså vid ifrågavarande fält utgjort 4,330 deciton, hvilka exporterats.

Tillsammans hafva sålunda i riket under året tillverkats 2,886 deciton 99 kilogram frisk- och raffinadbley samt 103 deciton 71 kilogram antimonbley.

Zinkmalm.

Ur den i *Ämmebergs grufvor*, belägna dels i Hammars och Lerbäckes socknar af Örebro län, dels i Godegårds socken af Östergötlands län, brutna zinkmalmen hafva utskrädts 69,300 deciton stufvblende, och genom vaskning af 350,400 deciton krossadt, fattigt blende hafva erhållits 155,110 deciton koncentreradt vaskblende. I rosthyttan hafva 233,630 deciton dels vaskblende, dels krossadt stufvblende, rostats och lemnat 216,660 deciton vaskadt blende.

Kobolt.

Vid *Falu metallerextraktionsverk* hafva genom lakning och utfällning vunnits 62 deciton 60 kilogram koboltoxidul.

Brunsten.

Af den vid *Hohults grufvor* i Jönköpings län erhållna manganmalmen, 2,750 deciton, hafva genom förmalning blifvit pulveriserade 1,920 deciton.

Svafvel och Svafvelsyra.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Deciton.	Kilogram.
Vid <i>Falu svafvelverk</i> : svafvel.....	233.	—
svafvelsyra ^{*)}	21,842.	17.

Kopparvitriol.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Deciton.	Kilogram.
Vid <i>Falu vitriolverk</i>	6,122.	80.

*) Härförutom hafva vid kemiskt-tekniska fabriker tillverkats 159,875 deciton svafvelsyra (se berättelsen rörande Fabriker och Manufakturver.)
Kommerskollegii berättelse om bergshandteringen år 1891.

Jernvitriol.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Deciton.	Kilogram.
Vid <i>Falu vitriolverk</i>	2,680.	50.
» <i>Dylta vitriolverk</i> i Örebro län	81.	60.
» <i>Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriken</i> i Helsingborg	1,426.	52.
Summa	4,188.	62.

Rödfärg.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Deciton.	Kilogram.
Vid <i>Falu rödfärgsfabrik</i>	9,660.	25.
» <i>Falu nya färgfabrik</i>	556.	75.
» <i>Öster-Silfbergs rödfärgsfabrik</i> i Kopparbergs län	565.	25.
» <i>Tomtebo d:o i d:o län</i>	680.	—
» <i>Dylta d:o i Örebro län</i>	1,402.	84.
» <i>Ölands d:o i Kalmar län</i>	140.	40.
» <i>Klefva nickelverk</i> i Jönköpings län	75.	—
» <i>Åtvidabergs kopparverk</i> i Östergötlands län	1,596.	73.
Summa	14,677.	22.

Alun.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Deciton.	Kilogram.
Vid <i>Ölands alunverk</i> i Kalmar län	397.	38.
» <i>Andrarums d:o</i> i Kristianstads län	147.	90.
» <i>Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriken</i> i Helsingborg	4,878.	82.
Summa	5,424.	10.

Blyerts.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Deciton.	Kilogram.
Vid <i>Norbergs blyertsverk</i> i Vestmanlands län	167.	50.

Allanit (Cerin).

Vid *Östra Gyttorpsgrufvan* i Nora socken och Örebro län hafva vunnits 135 deciton allanit.

Cerit.

Någon brytning eller annat arbete för vinnande af cerit har under året icke egt rum. Af befintligt inventarium vid Riddarhytte koppargrufva i Vestmanlands län hafva, enligt uppgift, 2 deciton under året blifvit försälda.

Marmor.

Vid *Kölmordens marmorbruk* i Östergötlands län hafva arbeten häraf blifvit förfärdigade till ett värde af 4,779 kronor.

Stenkol.

Häraf hafva blifvit uppbrutna:

Vid *Höganäs* i Väsby socken af Malmöhus län:

	Hektoliter.	
af sorten n:o 1	170,154.	
» » n:o 2	338,821.	
» » n:o 3	129,201.	638,176.
» <i>Vallåkra aktiebolags stenkolsfält</i> vid Billesholm i samma län:		
af sorten n:o 1	633,691.	
» » n:o 2	95,537.	729,228.
» <i>Kroppps aktiebolags stenkolsfält</i> i Bjufs socken af samma län	558,218.	
» <i>Boserups bolags stenkolsfält</i> vid Boserup i samma län	30,398.	
» <i>Skromberga stenkolsfält</i> i Ekeby socken af samma län ..	408,008.	
» <i>Stabbarp</i> i samma län	1,021.	
» <i>Ljungsgårda</i> i samma län:		
af sorten n:o 1	83,210.	
» » n:o 2	21,359.	
» » n:o 3	5,794.	110,363.
	<hr/>	
	Summa	2,475,412.

Eldfasta leror.

Häraf hafva uppfodrats.

	Hektoliter.
Vid <i>Höganäs</i> i Malmöhus län	365,936.
» <i>Billesholm</i> i d:o d:o	164,880.
» <i>Bjuf</i> i d:o d:o	263,196.
» <i>Skromberga</i> i d:o d:o	82,369.
» <i>Stabbarp</i> i d:o d:o	77,912.
» <i>Ljungsgårda</i> i d:o d:o	91,248.
	<hr/>
	Summa 1,045,541.

De, enligt hvad nu blifvit omförmäldt, under år 1891 ästadkomna bergverksprodukter äro i efterföljande *tab. F*, summariskt för hvarje slag, upptagna; varande äfven, för jemförelse härutinnan, produktionsbeloppen under den näst föregående tiden från och med år 1887 i tabellen införda.

Tab. F. *Bergverksprodukter för tiden från och med 1887 till och med 1891.*
(*Produits de l'industrie minière 1887—1891.*)

	1887.	1888.	1889.	1890.	1891.
Jernmalm, Bergmalm (<i>Minerai de fer, en roche</i>) . Dt.*)	9,022,133	9,563,572	9,836,093	9,404,289	9,852,551
De Sjö- och Myr-malmer (<i>Minerais de lac et de marais</i>)	9,729	31,833	22,952	8,119	21,501
Tackjern, oberäknadt gjutgods, tillverkad vid masugnarna (<i>Fonte brute en masses</i>)	4,516,399	4,525,220	4,160,427	4,514,427	4,866,795
Gjutgods, tillverkad vid masugnarna (<i>Fonte moulée en lre fusion</i>)	49,854	45,297	46,221	46,595	42,331
Gjutgods, tillverkad genom tackjerns omsmältning (<i>Ouvrages moulés en fonte de seconde fusion</i>)...	241,591	282,524	330,050	329,699	375,147
Smältstycken (<i>Massiaux</i>)	—	2,381,322	2,260,711	2,256,319	2,246,512
Stångjern (<i>Fer en barres</i>)	2,553,830	2,530,903	2,747,336	2,818,325	2,804,303
Bessemer-metall (<i>Acier Bessemer</i>)	681,990	686,203	803,241	942,470	929,852
Martin-metall (<i>Acier Siemens-Martin</i>)	418,980	447,123	554,871	729,845	781,972
Stål, andra slag (<i>Acier d'autres espèces</i>)	14,683	12,054	20,102	20,555	15,924
Jern- och stålmanufaktur (<i>Ouvrages en fer et en acier</i>)	492,507	596,805	740,663	789,983	724,384
Guldmalm (<i>Minerai d'or</i>)	14,035	9,300	9,800	14,575	26,800
Silfver- och Bly-malmer (<i>Minerais d'argent et de plomb</i>)	156,162	116,802	165,767	149,856	150,443
Guld (Or)	Kg. 83 ⁴⁶³	75 ⁸⁰²	73 ⁵⁷⁹	87 ⁶⁶⁴	109 ⁵⁸⁰
Silfver (Argent)	5,831 ⁰⁸³	4,648 ⁶⁵⁷	4,293 ⁹¹⁰	4,554 ⁸⁸⁸	5,748 ¹⁹¹
Kopparmalm (<i>Minerai de cuivre</i>)	Dt. 206,531	191,705	199,517	206,697	218,828
Koppar (<i>Cuivre</i>)	9,196 ³⁹	10,527 ¹³	8,452 ⁴¹	8,309 ⁸⁹	6,641 ⁷⁸
Nickelmalm (<i>Minerai de nickel</i>)	850	9,694	2,891	6,156	4,831
Nickelsten (<i>Matte de nickel</i>)	—	—	4,108 ⁸²	1,550	—
Pulvernichel (<i>Nickel en éponge</i>)	—	—	—	80 ⁵⁰	120
Messing (<i>Laiton</i>)	2,712 ⁴¹	2,325 ⁶⁶	3,330 ⁸³	2,820 ²¹	3,010 ⁵³
Kopparsmide (<i>Ouvrages martelés en cuivre</i>)	2,586 ²⁰	2,793 ⁰⁹	3,657 ⁴³	3,625 ¹⁰	3,082 ⁴⁴
Gjutgods af annan metall än jern (<i>Ouvrages moulés en métaux autres que le fer</i>)	555 ⁵⁴	716 ²⁴	1,271 ²³	1,157 ⁶⁷	1,435 ²⁹
Bly (<i>Plomb</i>)	2,819 ¹⁵	3,278	2,544 ⁶⁹	3,103 ⁵⁷	2,990 ⁷⁰
Silfverglitt till afsalu (<i>Liécharge</i>)	—	—	—	421 ⁵⁰	210 ²⁵
Zinkmalm (<i>Minerai de zinc</i>)	462,413	499,719	593,810	618,434	615,914
Koboltmalm (<i>Minerai de cobalt</i>)	2,313	1,434	2,663	1,446	2,436
Koboltmalm, renad (<i>Minerai de cobalt concentré</i>)	Kg. 376	258	177	—	—
Koboltoxider (<i>Oxydes de cobalt</i>)	Dt. 40 ⁶⁸	33 ⁰⁵	64 ³⁴	***) 70 ²⁰	62 ⁶⁰
Manganmalm (<i>Minerai de manganèse</i>)	86,591	96,896	86,449	106,984	90,797
Brunsten, pulveriserad (<i>Pyrolusite réduite en poudre</i>)	1,209	1,883	2,307	450	1,920
Svafvelkis (<i>Pyrite de fer</i>)	25,065	13,330	1,580	11,345	16,590
Svafvel (<i>Soufre</i>)	542 ⁴²	645	211 ⁰⁵	422	233
Svafvelsyra (<i>Acide sulfurique</i>)	—	17,249 ¹⁸	19,340 ⁶⁹	21,237	21,842 ¹⁷
Kopparvitriol (<i>Sulfate de cuivre</i>)	1,581 ⁹¹	1,967 ¹⁹	5,068 ⁹⁵	6,363 ⁴⁶	6,122 ⁸⁰
Jernvitriol (<i>Sulfate de fer</i>)	3,873 ⁰⁹	5,127 ³³	5,159 ⁶⁰	5,000 ⁸⁰	4,188 ⁶²
Rödfärg (<i>Ocre rouge</i>)	13,804 ²¹	12,366 ⁸⁸	15,498 ⁹¹	15,337 ⁴⁶	14,677 ²²
Alun (<i>Alun</i>)	1,520 ⁶⁷	6,552 ⁴³	7,048 ⁷⁴	9,814 ⁸⁶	5,424 ¹⁰
Cerit (<i>Cérite</i>)	389 ⁷⁹	278 ⁰⁶	—	—	—
Allanit (Cerin) (<i>Allanit</i>)	—	—	—	202	135
Blyerts (<i>Plombagine</i>)	264 ¹⁶	202 ¹⁴	157 ⁶⁹	138 ³⁶	167 ⁵⁰
Marmor (<i>Marbre</i>)	9,800	5,000	6,200	5,319 ¹⁵	4,779
Stenkol (<i>Houille</i>)	Hektoliter 2,112,708	2,112,570	2,333,982	2,343,895	2,475,412
Eldfast lera (<i>Argile réfractaire</i>)	—	561,096	750,744	978,355	1,045,541

*) Dt. = Deciton à 100 kilogram.

**) I föregående års motsvarande tabell är denna siffra orätt uppgifven till 150³⁹, hvilket härmed rättas.

5:o. Arbetskraft.

Vid bergverks- och bruksrörelsen hafva, enligt de uppgifter som derom inkommit, under året varit använda 35,340 arbetare, så som i *tab. G* närmare angifves:

Tab. G. Antal arbetare, använda vid bergverks- och bruksrörelsen 1891.

L ä n.	Jerngrufvorna.			Jernverken.					Andra verk med tillhörande grufvor.			Summa Summarum.		
	Ständige.	Tillfällige.	Qvinor och barn.	Summa.	Mästarna.	Stångjernverken.	Gömetalls-, Stål-, Manufaktur-verken samt Gjuterier*.)	Ej klassificerade.	Summa.	Guld-, Silver- och Bly-verken.	Kopparverken.		Åskålliga andra.	Summa.
Norrbottnens län	—	79	—	79	—	3	9	—	12	7	2	5	14	105
Vesterbottnens län	—	5	—	5	23	26	18	19	86	—	—	—	—	91
Vesternorrlands län	—	—	—	—	58	83	121	114	376	—	—	4	4	380
Jemtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	6	13	13
Gefleborgs län	63	—	39	102	555	860	694	429	2,538	—	—	—	—	2,640
Upsala län	410	—	—	410	174	404	150	—	728	—	—	2	2	1,140
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	190	450	640	—	—	—	—	640
Stockholms län	255	8	25	288	63	126	45	—	234	—	—	—	—	522
Kopparbergs län	1,159	18	183	1,660	1,171	1,573	481	671	3,896	105	480	273	858	6,414
Vestmanlands län	781	22	37	840	333	928	833	150	2,244	265	14	167	446	3,530
Örebro län	1,476	277	167	1,920	976	1,322	792	—	3,090	311	70	1,100	1,481	6,491
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	12	49	—	61	—	—	126	126	187
Vermlands län	525	92	53	670	516	729	1,325	—	2,570	4	—	24	28	3,268
Elfsborgs län	—	—	—	—	—	18	154	—	172	—	—	—	—	172
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	—	466	—	466	—	—	—	—	466
Södermanlands län	170	—	40	210	38	72	312	110	532	—	9	—	9	751
Östergötlands län	31	—	8	39	91	751	820	80	1,742	—	71	349	420	2,201
Kalmar län	—	—	—	—	64	148	570	385	1,167	—	—	69	69	1,236
Jönköpings län	—	—	—	—	54	30	681	—	765	115	—	131	246	1,011
Kronobergs län	—	—	—	—	—	19	209	—	228	—	—	—	—	228
Blekinge län	—	—	—	—	—	78	544	81	703	—	—	24	24	727
Malmöhus län	—	—	—	—	—	—	218	951	1,169	—	50	1,566	1,616	2,785
Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	334	—	334	—	—	8	8	342
Summa	5,170	501	552	6,223	4,116	7,182	9,015	3,440	23,753	807	703	3,854	5,364	35,340

hvarjemte vederbörande bergmästare uppgifvit, att den arbetskraft, som blifvit använd för upptagande af det inom Jönköpings och Kronobergs län upphemtade, å sid 12 angifna belopp sjö- och myrmalmer, vore att anse såsom motsvarande 779 mansdagsverken.

*) Anmälda hos Bergsöfverstyrelsen. Rörande arbetare vid de hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eller hos Magistrater anmälda gjuterier och mekaniska verkstäder, se berättelsen om Fabriker och Manufakturver.

I afseende å **olycksfall**, timade bland de vid grufvorna under året sysselsatte arbetarne, har blifvit anmäldt:

att, inom *Upsala län*: vid *Ramhällsfältet* en person vid rensningsarbete ihjelslagits af en lossnande bergskuta;

att, inom *Stockholms län*: vid *Vigelso grufva* en person vid rensning af grufväggen fått ena armen afslagen, men återstälts; vid *Herrings grufvor* en person omkommit genom explosion vid afhemtning af dynamitpatroner; vid *Skedika grufva* dels en person blifvit svårt klämd af en nedfallande bergskuta, men blifvit så återställd, att han kan förrätta lättare sysslor, dels en person lindrigt skadats genom fall utför en sluttning, men snart återstälts;

att, inom *Kopparbergs län*: vid *Falu grufva* dels en man blifvit så svårt skadad af en från arbetsrummets tak nedfallande sten, att han samma dag aflidit, dels en man fått sitt ena öga svårt skadadt vid sönderslagning af malmbaltigt berg, dels åtta arbetare blifvit mer eller mindre svårt skadade å händer och fötter, men återstälde; vid *Gräsbergs grufva* dels en man blifvit skadad å ena ögat, dels en man fått ett refben bräckt, men blifvit fullt återställd; vid *Backgrufvan* en man förlorat långfingret å högra handen; vid *Grängesbergs grufvor* dels en man blifvit invalid genom stöt af en nedfallande timmerstock, hvaraf kronisk ryggmärgsinflammation uppstått, dels två män förlorat sina högra ögon till följd af under borningen från släggan lösgjorda stålfisor, dels en man vid malmlastning fått venstra handens långfinger krossadt; vid *Björnbergets grufvor* en man fått ena handen skadad, men blifvit återställd; vid *Enmyre silfvergrufva* en man till följd af egen oförsigtighet vid smörjning af uppfordringsmaskin förlorat högra handen; vid *Ryllshytte-kompanigrufvan* en man omkommit genom fall från en handvindslafve till botten af skärpningen; vid *Bispsbergsgrufvan* en man omkommit vid försök att hoppa från kanten af en nedgående bergtunna, då denna passerade en lafbro;

att, inom *Vestmanlands län*: vid *Hackbogrufvan* en person genom fall utför en stege svårt skadats i ena höften, men anses blifva återställd; vid *Fagersta-grufvorna* en arbetare genom ras fått båda benen krossade och aflidit; vid *Sala grufva* en arbetare omkommit genom ras;

att, inom *Örebro län*: vid *Kafveltorps grufvor* en man vid smörjning af ett lager i en maskin genom egen oförsigtighet tillsatt lifvet; vid *Rösbergs grufvor* en man under takbrytning blifvit af ett nedfallande malmblock så skadad, att han för framtiden förblir krympling;

att, inom *Vernlands län*: vid *Persbergs gruffält* dels en arbetare fått ett finger afslitet vid påhakning af konsten, dels en arbetare fått sin arm afbruten genom att vid fart med hissen sträcka densamma utom hissen, men återstälts, dels ock tre arbetare skadats genom ras, men blifvit återställda; vid *Tabergs grufvor* tvenne arbetare skadats, den ene vid bergemottagning, den andre genom ras, men båda återstälts; vid *Finnössegrufvorna* en arbetare förlorat ena ögat genom skottskada; vid *Nordmarks grufvor* fyra samt vid *Nykroppa grufvor* två arbetare skadats, men blifvit återstälde;

att, inom *Södermanlands län*: vid *Kantorps grufvor* två personer träffats af en från grufväggen lossnande större bergskuta med den påföljd att den ene genast afled och den andre förlorade ena benet; vid *Oskarsgrufvan* en arbetare dödats af en från taket nedfallande sten;

att, inom *Jönköpings län*: vid *Spearyds gruffält* dels en arbetare vid försök att intaga malmtunnan nedfallit i schaktet och, svårt skadad, kort derefter aflidit, dels en arbetare af en antagligen vid afläktningen i schaktet återfallande malmtunna så illa skadats i venstra benet, att detta måst aftagas;

att, inom *Malmöhus län*: vid *Skrombergas stenkolsgrufva* en kolluggare vid begagnandet af en förbjuden väg genom uppföringsschaktet blifvit af uppföringsburen så illa skadad, att han deraf affidit; varande alltså antalet af dem, som genom oförmälda olyckshändelser blifvit skadade, 51, af hvilka 12 till följd af de lidna skadorna ljugit döden.

Enligt inkomna uppgifter hafva, såsom af nedanstående *tab. II* närmare framgår, varit begagnade 305 ångmaskiner med en uppgifven, sammanlagd styrka af 8,474 hästkrafter.

Tab. H. *Antal ångmaskiner, använda vid bergverks- och bruksrörelsen 1891.*

L ä n.	Grufvorna.		Masugnarna.		Stångjerns-, Götmetalls-, Stål- och Manufakturverken samt (Gjuterier *).		Öfriga verk.		S u m m a.	
	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.
Vesternorrlands län	—	—	—	—	6	73	—	—	6	73
Gefleborgs län	—	—	3	75	19	2,183	4	94	26	2,352
Upsala län	15	252	2	41	5	95	—	—	22	388
Stockholms stad och län	9	125	—	—	5	110	—	—	14	235
Kopparbergs län	29	457	7	195	6	410	2	20	44	1,082
Vestmanlands län	13	298	2	45	7	140	—	—	22	483
Örebro län	37	534	—	—	7	257	—	—	44	791
Skaraborgs län	1	16	—	—	—	—	—	—	1	16
Vermlands län	2	22	3	151	12	182	—	—	17	355
Elfsborgs län	—	—	—	—	1	10	—	—	1	10
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	5	95	—	—	5	95
Södermanlands län	7	81	—	—	—	—	—	—	7	81
Östergötlands län	5	94	1	100	2	125	2	36	10	355
Kalmar län	3	26	2	50	9	330	—	—	14	406
Jönköpings län	5	79	—	—	2	39	—	—	7	118
Kronobergs län	—	—	—	—	1	3	—	—	1	3
Blekinge län	—	—	—	—	3	18	—	—	3	18
Malmöhus län	35	1,074	—	—	17	289	7	184	59	1,547
Kristianstads län	—	—	—	—	2	66	—	—	2	66
Summa	161	3,058	20	657	109	4,423	15	334	305	8,474

*) Anmälda hos Bergsöfverstyrelsen.

6:o. **Koncessioner å stenkolsområden, Inmutningar och Hvilostånd.**a) **Koncessioner.**

Under året har icke någon koncession å eftersökande eller bearbetande af stenkol sökts eller beviljats.

b) **Inmutningar och hvilostånd.**

På sätt efterföljande *tab. I* närmare utvisar, hafva under året af vederbörande tjänstemän blifvit utfärdade 845 mutsedlar å följande malmanledningar:

Tab. I.

Mutsedlar, utfärdade 1891.

	Jernmalm.	Guld, Silver- och Blymalmer.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Mangannalm.	Zinkmalm.	Grafit.	Magnetkis.	Svafvelkis.	Koboltmalm.	Blyerts.	Vismutmalm.	Molybdennalm.	Summa.
1:o) <i>Å nyupptäckta fyndigheter:</i>														
Af Bergmästaren i Norra Bergmästaredistriktet	36	12	6	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	60
» D:o i Gefle—Dala Bergmästaredistrikt	21	15	5	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	55
» D:o i Östra Bergmästaredistriktet	14	9	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	26
» D:o i Mellersta d:o	17	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	20
» D:o i Vestra d:o	6	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	12
» D:o i Södra d:o	4	7	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	14
Summa	98	46	13	2	1	14	5	2	1	—	2	1	2	187
2:o) <i>Å förut inmutade fyndigheter:</i>														
Af Bergmästaren i Norra Bergmästaredistriktet	209	22	6	2	—	—	4	4	—	—	—	—	—	247
» D:o i Gefle—Dala Bergmästaredistrikt	116	24	19	7	—	12	—	—	—	2	—	—	—	180
» D:o i Östra Bergmästaredistriktet	58	1	3	2	—	—	—	—	1	—	3	—	—	68
» D:o i Mellersta d:o	63	11	2	1	1	4	—	—	1	—	—	—	—	83
» D:o i Vestra d:o	27	8	5	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	42
» D:o i Södra d:o	16	12	3	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	38
Summa	489	78	38	12	2	24	4	4	2	2	3	—	—	658
Summa summarum	587	124	51	14	3	38	9	6	3	2	5	1	2	845

Antalet under året meddelade hvilostånd för grufvor har uppgått till 91, fördelade på sätt nedanstående *tab. K.* angifver:

Tab. K.

Hvilostånd, meddelade 1891.

	Jernmalm.	Guld, Silver- och Bly-malmer.	Kopparmalm.	Zinkmalm.	Nickelmalm.	Summa.
Af Bergmästaren i Norra bergmästaredistriktet	10	—	—	—	—	10
» d:o i Gefle—Dala bergmästaredistrikt	9	—	2	5	5	21
» d:o i Östra bergmästaredistriktet	21	—	—	1	—	22
» d:o i Mellersta d:o	10	4	—	4	—	18
» d:o i Vestra d:o	12	—	—	—	—	12
» d:o i Södra d:o	—	—	—	—	—	—
» Bergsöfverstyrelsen	8	—	—	—	—	8
Summa	70	4	2	10	5	91

Uppgifna antalet utmål, som under hela eller en del af året varit under hvilostånd, har deremot utgjort 659, hvilka alla tillhört malmgrufvor.

Enligt inkomna uppgifter har, i stället för arbetsskyldighetens fullgörande på sätt i § 39 af gällande grufvestadga säges, afgift i öfverensstämmelse med § 41 af samma stadga erlagts för 149 utmål, nämligen:

inom Norra bergmästaredistriktet för	23 utmål,
» Gefle—Dala bergmästaredistrikt för	49 »
» Östra bergmästaredistriktet för	15 »
» Mellersta d:o »	42 »
» Vestra d:o »	13 »
» Södra d:o »	7 »
Summa	149 utmål.

7:o. **Förändringar genom anläggning eller nedläggning af verkstäder.**

Under kalenderåret 1891 har rörande *anläggning* af verk icke någon resolution blifvit utfärdad, hvaremot under samma år anmälan blifvit gjord angående *nedläggning* af:

Kärns masugn i Nyeds socken, Vermlands län;
Lindfors bruk i Rämens socken, Vermlands län;
Carlsfors bruk i Silleruds socken, Vermlands län;
Sällboda bruk i Gunnarskogs socken, Vermlands län;
Glasfors och Leningshammars bruk i Glafva socken, Vermlands län;
Ackkärrs bruk i Lungunds socken, Vermlands län;
Helgebodafors bruk i Eda socken, Vermlands län;
Lennartsfors bruk i Trankils socken, Vermlands län;
Töcksfors bruk i Töcksmarks socken, Vermlands län;
Torsby och Christinefors bruk i Fryksände socken, Vermlands län;
Henickehammars bruk i Fernebo socken, Vermlands län;
Löfstafors bruk i Karlanda socken, Vermlands län;
Krontorps jernverk i Visnums socken, Vermlands län;
Gustafsfors bruk i Torrskogs socken, Elfsborgs län;
Upperruds jernbruk i Skålleruds socken, Elfsborgs län;
Borggårds jernbruk i Hellestads socken, Östergötlands län;
Olstorps manufakturverk i Askeryds socken, Östergötlands län;
Bona jernbruk i Nykyrka socken, Östergötlands län;
Flygfors stångjerns- och manufakturverk i Madesjö socken, Kalmar län;
Qvillefors stångjerns- och manufakturverk i Ökna socken, Jönköpings län;
Månsarps norra masugn i Månsarps socken, Jönköpings län;
Åsafors stångjerns- och manufakturverk i Stengårdshults socken, Jönköpings län;
Tranås manufakturverk i Säby socken, Jönköpings län;
Lomsjö masugn i Åkers socken, Jönköpings län; samt
Elghammars stångjerns- och manufakturverk i Åkers socken, Jönköpings län.

Stockholm den 20 September 1892.

Underdånigst

RICH. ÅKERMAN.

HJALM. GULLBERG.

K. Key-Åberg.